

Beleidsplan 2025-2026

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht van de Stichting Monumentenwacht Limburg op

25 oktober 2024

INHOUDSOPGAVE

1 - Voorwoord	3
2 - Opdracht	4
3 - Van restauratie naar preventief onderhoud	5
4 - Basistaak, Bouwkundige inspecties	5
5 - Samenwerking	6
6 - Speerpunten en activiteiten 2025	8
7 - Innovatie inspectiemethoden	11
8 - Digitalisering	12
9 - Opleidingen en trainingen	13
10 - Arbobeleid	14
11 - Marketing & Communicatie	15
12 - Projecten	17

1 Voorwoord

Het in stand houden van gebouwd monumentaal erfgoed is en blijft de belangrijkste kerntaak van Monumentenwacht Limburg. Echter, in de afgelopen periode is gebleken dat er veel beleidsgebieden aandacht behoeven om deze maatschappelijk belangrijke taak efficiënt en succesvol te kunnen blijven uitvoeren.

2024 was een jaar van veel verandering, vernieuwing en innovatie bij Monumentenwacht Limburg. Maar liefst zes nieuwe medewerkers zijn aangetreden. drie Monumentenwachters, een hoofd bedrijfsvoering, een officemanager en een nieuwe fulltime directeur-bestuurder.

In 2025-2026 zullen een aantal beleidsgebieden extra aandacht krijgen. Om vooral de nieuwe medewerkers te voorzien van de juiste kennis en inzichten ten behoeve van het uitvoeren van hun inspectietaken, zullen er in 2025-2026 diverse trainingen en opleidingen gevolgd worden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met diverse (scholings)partners in de erfgoedsector. Twee medewerkers van Monumentenwacht Limburg gaan zich specialiseren als adviseurs op het gebied van Duurzaamheid Monumenten (DuMo). Ook zullen we starten met de inzet van enkele innovatieve inspectiemethoden, waaronder het werken met professionele drones en geavanceerde vochtmeters. Daarnaast krijgt de verdere uitwerking en implementatie van het Arbobeleid veel aandacht.

Om alle processen goed te kunnen begeleiden en monitoren, blijven we werken aan het stroomlijnen van planning-, inspectie- en ICT-systemen. Tevens zullen we onze marketing- en communicatieactiviteiten opschalen, enerzijds om onze naamsbekendheid te vergroten en anderzijds om het aantal abonnees te laten groeien.

Dit beleidsplan 2025-2026 borduurt voort op het beleid van de afgelopen jaren. Met de ingezette veranderingen is Monumentenwacht Limburg inmiddels goed op weg om haar doel te bereiken: een duurzame, gezonde financiële bedrijfsvoering opzetten zodat de inhoudelijke doelstellingen ten aanzien van monumentenzorg verwezenlijkt kunnen worden.

A. Klein

Directeur-bestuurder

Stichting Monumentenwacht Limburg

Oktober 2024

2- Opdracht

Monumentenwacht Limburg is een erfgoedorganisatie die zich richt op het duurzaam in stand houden van gebouwd erfgoed door het uitvoeren van bouwkundige inspecties en het ondersteunen en adviseren van eigenaren over alle aspecten van onderhoud en restauratie van hun monument. In de provincie is het de enige uitvoerende organisatie voor monumentenzorg die onpartijdig en onafhankelijk is in haar dienstverlening en advisering. Die onafhankelijkheid vormt meteen ook de kern van het bestaansrecht van de in 1973 door de rijksoverheid in het leven geroepen landelijke organisatie.

Sinds 1980 is de primaire opdracht van Monumentenwacht Limburg om periodieke bouwkundige inspecties aan monumentale gebouwen uit te voeren, zodat de bouwkundige staat en onderhoudsbehoefte van een pand in kaart kunnen worden gebracht. Periodieke inspecties stimuleren periodiek onderhoud, waardoor de instandhoudingskosten voor zowel eigenaar als overheid minimaal blijven. Regelmatige inspecties en tijdig onderhoud voorkomen dure en ingrijpende restauraties.

Ook krijgen adviezen met betrekking tot de verbetering van energieverduurzaming een steeds grotere rol binnen onze organisatie. Het verduurzamen van monumentale panden is vaak een complexe opgave voor de eigenaren. Hierbij ondersteunt Monumentenwacht Limburg de eigenaar zo goed mogelijk met zogenaamde DuMo-adviezen. DuMo staat voor Duurzame Monumenten. Om de duurzaamheid van monumenten te vergroten, zijn energiebesparende ingrepen nodig. Welke dat zijn, verschilt per monument.

Het inspectierapport is het basisproduct van de dienstverlening. Om eigenaren te stimuleren daadwerkelijk over te gaan tot de uitvoering van onderhoudsmaatregelen, en tegelijk een verdienmodel te creëren, biedt Monumentenwacht Limburg het volledige assortiment van diensten aan dat bij het bouwproces komt kijken: van bouwkundige opname tot aan de oplevering van de werkzaamheden door de aannemer. Aan de hand van het inspectierapport maakt Monumentenwacht Limburg een onderhoudsplan met kostenraming, geeft bouwkundig advies, adviseert over subsidieregelingen, verzorgt de subsidieaanvraag en begeleidt de werkzaamheden aan het monument. Ook het verduurzamen wordt hierin meegenomen.

Om dit in goede banen te leiden, is er een goede bedrijfsvoering nodig die zo effectief en efficiënt mogelijk is ingericht. Dit is noodzakelijk om te kunnen blijven focussen op de kernactiviteit: het uitvoeren van bouwkundige inspecties van monumentale panden.

3 - Van restauratie naar preventief onderhoud

Stichting Monumentenwacht Limburg adviseert Limburgse monumenteigenaren en -beheerders bij het onderhoud en de instandhouding van hun gebouwde monumenten, archeologische monumenten en historische interieurs. Het belangrijkste doel van de werkzaamheden is om toekomstige problemen vroegtijdig te signaleren en verval en hoge herstelkosten te voorkomen door preventieve maatregelen te nemen. Daarnaast adviseren wij Limburgse monumenteigenaren steeds vaker over verduurzamingsmogelijkheden.

Monumentenwacht Limburg is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk, gespecialiseerd in het onderhoud en de zorg voor cultuurhistorische bouwwerken, en biedt ondersteuning aan monumenteigenaren. Door het uitvoeren van bouwkundige monumentinspecties neemt de organisatie niet deel aan economisch verkeer. Conform de Europese richtlijnen is het inspecteren van monumenten aangemerkt als een dienst van algemeen economisch en maatschappelijk belang. De subsidieverlening door de provincie wordt derhalve niet beschouwd als een vorm van staatssteun. Het uitvoeren van reguliere inspectiewerkzaamheden door Monumentenwacht Limburg is niet btw-plichtig, aangezien de Belastingdienst Monumentenwacht aanmerkt als een ANBI-instelling. Alle overige diensten, zoals het uitvoeren van bijvoorbeeld aanvullende werkzaamheden, zijn wel btw-plichtig.

Algemeen management:

De directeur-bestuurder stuurt de organisatie aan. Een onafhankelijke en onbezoldigde Raad van Toezicht (RvT) komt vier keer per jaar bijeen.

4- Basistaak: Bouwkundige inspecties

De basistaak van Stichting Monumentenwacht Limburg is het regelmatig inspecteren en rapporteren over de onderhoudstoestand van de aangesloten monumenten, en het uitvoeren van doeltreffend noodherstel tijdens deze inspecties. Jaarlijks inspecteren we ruim 500 monumenten, variërend van kastelen, kerken en woonhuizen tot molens en boerderijen. Alle inspecties zijn afhankelijk van de grootte en moeilijkheidsgraad van de gebouwen, evenals van externe factoren zoals weersomstandigheden en de wensen van de eigenaar.

Preventief onderhoud is de belangrijkste voorwaarde om monumenten toekomstbestendig te maken en te houden. Monumenteigenaren worden geconfronteerd met steeds grotere financiële uitdagingen. Door oplopende energie- en onderhoudskosten wordt bewoning of exploitatie van monumenten namelijk duurder en in sommige gevallen onbetaalbaar. Dit vergroot het risico op uitgesteld en achterstallig onderhoud. Stichting Monumentenwacht Limburg stimuleert eigenaren al ruim vier decennia om hun eigendom sober en doelmatig te onderhouden. Het belang van deze stimulerende werking wordt steeds groter, zeker omdat eigenaren geneigd zijn andere keuzes te maken en investeringen in onderhoud voor zich uit te schuiven. Wij laten hen inzien dat uitstel leidt tot grotere investeringen op langere termijn, wanneer kleine gebreken uitgroeien tot grotere vervolgschade. Kortom, Monumentenwacht Limburg doet voorstellen voor de verbetering van de onderhoudstoestand van de aangesloten monumenten. Ook geeft de stichting advies over de sobere en doelmatige uitvoering van deze voorstellen, op korte en langere termijn.

-Instandhoudingsplicht en de Erfgoedwet

Erfgoedwet

Vanaf 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden, en vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet. Deze wetten bundelen bestaande wet- en regelgeving voor het behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland en vormen het fundament voor de bescherming van onder andere rijksmonumenten. In de Erfgoedwet is een instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten opgenomen. Een eigenaar moet ervoor zorgen dat zijn of haar rijksmonument zodanig wordt onderhouden dat het behoud gewaarborgd is.

Een eigenaar voldoet niet aan de instandhoudingsplicht wanneer onderdelen van het monument aantoonbaar niet zijn onderhouden en de eigenaar langdurig nalaat het noodzakelijke onderhoud uit te voeren. Achterstallig onderhoud aan het dak, de constructie of het schilderwerk leidt tot verval, waardoor het behoud van het monument niet verzekerd is. Het maakt niet uit of de verwaarlozing opzettelijk of onbewust plaatsvindt.

Met de instandhoudingsplicht kan een gemeente een eigenaar aanspreken die zijn rijksmonument niet onderhoudt. In het uiterste geval kunnen gemeenten handhavend optreden om het noodzakelijke onderhoud af te dwingen. Deze handhaving moet proportioneel zijn. Dit betekent dat de gemeente niet moet wachten tot een volledige restauratie noodzakelijk is, maar tijdig moet signaleren dat er op langere termijn grote problemen kunnen ontstaan.

Beleidskader provincie Limburg: 'Cultuur en Erfgoed voor Iedereen 2024 – 2027'

In het nieuwe Beleidskader benoemt de provincie Limburg: 'Samen met de Monumentenwacht Limburg en de Rijksdienst bepalen wij hoe wij beter grip kunnen houden op de restauratiekwaliteit van gesubsidieerde projecten.'

5 - Samenwerking

Provinciaal:

In onderstaande paragrafen meer informatie over de samenwerking met de verschillende partners in de erfgoedwereld:

- Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) In 2024 hebben wij samengewerkt aan de tentoonstelling 'In Vitro' in samenwerking met SRAL en Bureau Europa. Tevens hebben wij meegewerkt aan het symposium 'Gezegend met Spullen'.
- Bisdom Roermond Voor het blad Kapellen en Kruisen, dat wordt uitgebracht door het Bisdom Roermond, levert Monumentenwacht Limburg tekst aan. Dit kan inhoudelijk zijn, bijvoorbeeld het onderhoud van een houten kruis, maar ook een verhaal over datgene dat de monumentenwachters tegenkomen tijdens het werk. Project interieur kerken: In samenwerking met het Bisdom Roermond bekijken de monumentenwachters of de kerncollectie aanwezig is in de kerken die nog voor de eredienst in gebruik zijn. De staat hiervan wordt gerapporteerd aan het Bisdom Roermond.
- Coöperatie Erfgoed Limburg (CEL) Vanuit de samenwerking met CEL zijn de volgende projecten ontstaan:

-Project instelling interieurfonds voor particuliere kasteel eigenaren:

Het projectplan is in 2023 ingediend bij de Provincie Limburg. Monumentenwacht Limburg werkt samen met Stichting Limburgse Kastelen om een interieurfonds op te richten voor particuliere kasteel eigenaren. De rol van Monumentenwacht Limburg is het benaderen van de kasteel eigenaren (in 2023 is dit gedaan middels een brief en telefonisch contact), het opstellen van de voorwaarden waaraan een eigenaar moet voldoen, en het mede beoordelen van ingediende projecten. In 2024 wordt is dit project gecontinueerd. In 2025 zal dit project samen met de partners geëvalueerd worden, zodat eventuele vervolgstappen gezet kunnen worden.

- Waterschap Limburg

Naar aanleiding van de overstromingen die in het verleden hebben plaatsgevonden, is het Waterschap Limburg gestart met het beter informeren van bewoners. In samenwerking met Monumentenwacht Limburg zijn draaiboeken opgesteld voor monumenteigenaren, zodat zij weten wat te doen en wie te bereiken tijdens hevige regenval of overstroming. In oktober 2023 zijn de draaiboeken gepubliceerd. Deze draaiboeken zijn inmiddels ook te vinden op onze nieuwe website:

<https://www.monumentenwachtlimburg.nl/diensten/maatregelen-tegen-wateroverlast>

- Stichting Limburgs Landschap (SLL)

Een van onze monumentwachters die in 2025 met pensioen gaat, is voor twee dagen per week gedetacheerd bij Stichting Limburgs Landschap als molenaar. Tevens onderzoeken wij gezamenlijk of SLL mogelijk een gebouw ter beschikking zou kunnen stellen om een nieuw hoofdkantoor te vestigen voor Monumentenwacht Limburg.

- MonumentenwachtNL

Daarnaast biedt de landelijke samenwerking alle provinciale Monumentenwachten de kans om gebruik te maken van elkaars expertise. Dit is wenselijk, aangezien niet elke organisatie voor elk specialisme een deskundige in dienst heeft. Op die manier biedt iedere Monumentenwacht het complete pakket aan: eerstelijnsadvies op het gebied van gebouwd, archeologisch en groen erfgoed, en historische interieurs.

MonumentenwachtNL staat, dankzij de inspanningen van het bestuur, weer stevig op de kaart bij landelijke stakeholders. In combinatie met vernieuwing in de diverse monumentenwachtdirecties biedt dit nieuwe kansen om als provinciale Monumentenwachten nog intensiever samen te werken aan actuele thema's zoals de klimaatdoelstellingen. Monumentenwacht Limburg draagt met overtuiging en enthousiasme bij aan het ontwikkelen van deze kansen.

In 2025-2026 zullen wij onze samenwerking met de andere provinciale Monumentenwachten intensiveren om onze positie in het landelijke erfgoedbestel te versterken.

- Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumenten (ERM):

Een vertegenwoordiger van Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) heeft in april 2024 kennisgemaakt met Monumentenwacht Limburg. Met de directie van ERM zal worden onderzocht of Monumentenwacht Limburg op termijn volledig ERM-gecertificeerd kan worden. De verwachting is dat dit proces in 2025 zal worden opgestart en in 2026 verder uitgewerkt worden.

- Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE):

Er is contact geweest met de nieuwe algemeen coördinator van het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen met betrekking tot het opzetten van een meerjarig scholingsplan voor de wachters van Monumentenwacht Limburg. (Zie opleidingen en trainingen)

6- Speerpunten en activiteiten 2025

Monumentenwacht Limburg richt zich in 2025 op een aantal speerpunten bij het voortzetten van haar kerntaken en de ontwikkeling van haar organisatie. De beleidsgebieden die in 2025-2026 extra aandacht krijgen zijn:

- Duurzaamheidsadviezen (DuMo) & eigen duurzaamheid
- Innovatie inspectiemiddelen
- Digitalisering
- Opleidingen en trainingen
- ARBO
- Diversiteit & Inclusie
- Marketing & Communicatie
- Samenwerking met partners in de erfgoedsector
- Duurzaamheidsadviezen:

Verduurzaming staat hoog op de maatschappelijke agenda. Dat geldt voor de totale gebouwde omgeving en dus ook voor monumenten. Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de prijsstijging van energie en de nationale klimaatdoelstellingen, maken verduurzaming een nog urgenter vraagstuk. We streven ernaar om het energieverbruik van monumenten te verlagen en de opwekking van energie uit hernieuwbare bronnen te verhogen. Samen met onder andere IPO en RCE streven we naar een CO₂-reductie van 40 procent in 2030 en 60 procent in 2040, als gemiddelde over de gehele voorraad monumenten. De stijgende energieprijzen vergroten bovendien het risico op leegstand van monumenten, omdat gebruik, zeker in de winter, niet rendabel is. Dit heeft ook een negatieve invloed op de bereidheid om te investeren in de herbestemming van monumenten. Daarnaast bestaat het risico dat eigenaren onderhoud uitstellen door hoge kosten en/of het gebrek aan deskundige aannemers.

Monumentenwacht Limburg is een belangrijke schakel in het contact met monumenteigenaren. Onze monumentenwachters komen letterlijk bij hen over de vloer en kunnen hen 'aan de keukentafel' bewegen tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Elk monument vereist een eigen aanpak. De monumentenwachters weten wat er speelt en kunnen in een vroeg stadium voorzien in de informatiebehoefte of op maat gerichte dienstverlening.

Dankzij de door de provincie in 2018 toegekende projectsubsidie uit het Energieprogramma geven de monumentenwachters al jaren duurzaamheidsadvies op maat aan eigenaren. Dit doen zij aan de keukentafel aan de hand van een digitale Adviestool die is ontwikkeld samen met De Groene Grachten. Inmiddels is subsidie verstrekt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om de Adviestool verder uit te breiden voor niet-woonhuismonumenten. Monumentenwacht Limburg realiseert deze uitbreiding samen met De Groene Grachten. Om de huidige dienstverlening nog verder te ontwikkelen, zal Monumentenwacht Limburg in 2025 twee medewerkers opleiden tot hoogwaardige DuMo-adviseurs.

-Adviesteam Duurzame Monumenten

Monumentenwacht Limburg wil erfgoed duurzaam bevorderen. Om de historie van monumenten te bewaren, moeten we naar de toekomst kijken. Door verduurzaming voorkomen eigenaren onnodig hoge energiekosten en dragen zij bij aan de klimaatdoelstellingen. Bovendien blijft er meer budget over voor onderhoud en restauratie.

Medio 2025 start ons nieuwe Adviesteam Duurzame Monumenten. Deze dienstverlening helpt monumenteigenaren bij het proces van verduurzaming van hun monument, met behoud van de monumentale waarden. Het loket biedt ondersteuning voor het volledige proces en beoogt te helpen bij het maken van de juiste keuzes voor de verduurzaming van het monument.

Monumentenwacht Limburg benadrukt en benut haar specifieke rol als informatiemakelaar in externe contacten om de gemeenschappelijke doelstellingen en ambities op het gebied van verduurzaming te behalen. Momenteel is verduurzaming de grootste vraag onder monumenteigenaren: meer dan 80% is geïnteresseerd in verduurzaming en zo'n 70% heeft behoefte aan informatie en ondersteuning (bron: Onderzoek Nationaal Restauratiefonds). Bovendien is er behoefte aan vervolginformatie ná het uitgebrachte advies. Nadat eigenaren leren wat ze kunnen doen, willen ze ook graag weten hoe ze dit moeten aanpakken.

Het DuMo-adviesteam begeleidt Limburgse monumenteigenaren door het volledige proces van verduurzaming van hun monument, met behoud van de monumentale waarden. Het loket beoogt obstakels weg te nemen waar monumenteigenaren anders vast zouden lopen. Het maakt kennis en informatie op een laagdrempelige manier toegankelijk, wijst eigenaren op het belang van een integraal advies, verbindt eigenaren met experts en met hun gemeente, zorgt voor inspirerende voorbeelden, leest mee met offertes en helpt met de vergunningsaanvraag.

-Klimaatadaptatie

Naast verduurzaming is klimaatadaptatie, het omgaan met de effecten van klimaatverandering, een steeds urgenter thema geworden. Nationaal en internationaal komt extreem weer, zoals aanhoudende droogte of hevige regenval, steeds vaker voor. Hoe kunnen we ons aanpassen aan deze veranderingen en ze tegengaan?

Voor deze maatschappelijke opgave ligt een taak bij de overheden. De instrumenten van de nieuwe Omgevingswet bieden handvatten om klimaatadaptatie vorm te geven.

Monumentenwacht Limburg voorziet voornamelijk een risico voor schade aan gebouwd en groen erfgoed door wateroverlast, maar ook door verdroging. In samenwerking met Waterschap Limburg zijn draaiboeken gemaakt voor monumenteneigenaren, zodat zij weten wat te doen en wie te bereiken tijdens hevige regenval of overstromingen. In 2025 pakken wij dit thema verder op en besteden we tijdens onze periodieke inspecties aandacht aan deze kwestie.

-Eigen duurzaamheid

Goed voorbeeld doet goed volgen. Daarom wil Monumentenwacht Limburg haar bedrijfsvoering verduurzamen en bijdragen aan de bewustwording van de noodzaak tot verduurzaming bij monumenteigenaren. Daarnaast willen we ook laten zien dat we daadwerkelijk bijdragen aan de energietransitie door in de komende beleidsperiode onze inspectiebussen deels te elektrificeren.

-Wagenpark

Op dit moment bestaat het wagenpark van Monumentenwacht Limburg uit zeven bedrijfswagens (diesel). Vijf leasecontracten lopen in 2026 af, de twee overige leasecontracten lopen in 2028 af. Vanaf 2025 krijgen drie Limburgse steden – Maastricht, Venlo en Roermond – zero-emissiezones, waarmee ze zich aansluiten bij 27 andere Nederlandse steden. In deze zones zijn veel bestel- en vrachtwagens die op diesel rijden niet meer toegestaan. In 2024 is een start gemaakt met het verduurzamen van het wagenpark en zijn twee Opel Combo Electric-bussen aangeschaft, die uiteraard wel toegang behouden tot deze zones.

7- Innovatie inspectiemethoden:

-Inzet Drones

Innovatieve inspectietechnieken, zoals het gebruik van drones om hoog liggende bouwdelen te beoordelen, vormen een aanvulling op onze inspectiemethoden. In 2025 zal Monumentenwacht Limburg de dienstverlening uitbreiden met een Drone-Inspectieteam. Twee wachters zullen zich specialiseren in de inzet van drones ter aanvulling op de reguliere inspecties. Voor dit doel zijn eind 2024 twee professionele drones aangeschaft: een drone die is uitgerust met een HD-camera en FLIR (warmtebeeld) camera, en een kleinere drone die geschikt is voor interieurinspecties. Met deze professionele drones kan een gebouw snel en nauwkeurig worden geregistreerd. Met name de FLIR/warmtebeeldcamera zal worden ingezet ter verbetering van de DuMo-adviezen. Begin 2025 zullen de wachters volledig gecertificeerd zijn en starten met de inzet van de drones. Door het nauwkeurig in beeld brengen van bijvoorbeeld warmtelekkages via het dak en ramen, kan de DuMo-adviseur de monumenteigenaar beter adviseren over welke bouwtechnische maatregelen eventueel genomen kunnen worden. Tevens zullen de drones bijdragen aan een veiliger en efficiënter inspectiewerk.

Begin 2025 zullen de wachters volledig gecertificeerd zijn en starten met de inzet van de drones. Zodra alle aspecten naar behoren functioneren, zullen wij de abonnees van Monumentenwacht Limburg op de hoogte brengen van deze nieuwe dienstverlening en deze ook inzetten voor de werving van nieuwe abonnees.

-Vochtmetingen

Onze monumentwachters krijgen relatief veel vragen met betrekking tot vochtproblemen, variërend van vochtdoorslag in muren tot optrekkend vocht via de fundering. Om deze vochtproblemen beter te kunnen identificeren, zijn ook nieuwe FLIR-vochtmeters aangeschaft die met hoge nauwkeurigheid vochtwaarden kunnen meten en visualiseren met behulp van een thermische camera, zodat deze gegevens in het rapport in woord en beeld kunnen worden opgenomen.

8 - Digitalisering

-Reorganisatie van de bedrijfsvoering:

In 2023 en 2024 heeft Monumentenwacht Limburg een administratieve reorganisatie van de bedrijfsvoering doorgevoerd, waarbij vooral de implementatie en adoptie van nieuwe ICT-systemen bovenaan de lijst stonden.

Monumentenwacht Limburg heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in technologische ontwikkelingen. Zo inspecteren de wachters tegenwoordig digitaal met behulp van een iPad en nieuwe software. In 2024 is het verouderde CRM-systeem gemigreerd naar een standaard Microsoft Dynamics-platform.

Inspectierapportagesysteem Re-Suite

In opdracht van Monumentenwacht Limburg en Monumentenwacht Noord-Brabant heeft DEMO Consultants software ontwikkeld waarmee een bouwkundige inspectie efficiënter vastgelegd kan worden. In 2023 zijn de wachters gestart met het werken met dit nieuwe systeem. Hierbij zijn drie wachters als eerste begonnen. In 2024 zijn alle overige wachters gestart met de adoptie van Re-Suite. Een voordeel van het gebruik van dit nieuwe inspectierapportagesysteem is dat het basisproduct van de dienstverlening, het inspectierapport, in kwaliteit sterk is verbeterd en krijgen wij positieve feedback van abonnees.

In 2025-2026 wordt dit systeem verder doorontwikkeld, samen met de andere Monumentenwacht-organisaties in Nederland. Ook gaan we door met het verbeteren van onze ICT-systemen. De in 2024 geïmplementeerde systemen (de vervangingen van het boekhoudsysteem Cash door Exact Online, het up-to-date CRM-systeem, en het vernieuwde inspectierapportagesysteem Re-Suite) zullen verder verbeterd worden zodat er zo effectief en efficiënt mogelijk gewerkt kan worden. Daarnaast is er in 2024 ook een koppeling gemaakt naar MS Power BI zodat de directie en de RvT van Monumentenwacht Limburg vlot en efficiënt over actuele managementinformatie kunnen beschikken.

-CRM-systeem

De nieuwe planmodule, die is geïmplementeerd, zorgt voor een hogere arbeidsproductiviteit in de factuururen. De monumentenwachters gaan hierdoor efficiënter met de tijd om.

Om ook efficiënter te gaan werken op kantoor is, samen met Monumentenwacht Noord-Brabant, een nieuwe ICT provider ingeschakeld. Deze heeft de opdracht gekregen om de bedrijfsmatige processen te bekijken en hierbij een goed, passend CRM-systeem op te zetten. Een systeem dat voor de medewerkers van Monumentenwacht Limburg nog effectiever en efficiënter is. Hieraan gekoppeld worden onder andere de planmodule, maar ook het financiële programma.

9 - Opleidingen en trainingen

Een toekomstbestendige Monumentenwacht Limburg betekent ook dat we aantrekkelijk moeten blijven voor jong talent dat zich als monumentenwachter wil ontwikkelen en inzetten. Daarom is het noodzakelijk om de komende jaren oog te houden voor een eigentijdse bedrijfsvoering en innovatie. Daarbij past goed werkgeverschap met uitstekende arbeidsvoorwaarden en vooral het ontwikkelpotentieel.

Het is dus cruciaal om nu al te beginnen met de kennisoverdracht zodat deze niet verloren gaat voor de organisatie. Deze opleiding duurt zo'n twee jaar en er zijn veel praktijkuren nodig op wind- en watermolens om de benodigde ervaring op te doen.

Om eigenaren van monumentale panden op de juiste manier van advies te kunnen voorzien, volgen de Duurzame Monumenten-adviseurs (DuMo-adviseurs) online trainingen nadat zij in het verleden de opleiding hiervoor op Hogeschool Zeeland hebben gevolgd.

Voor 2025-2026 staan de volgende cursussen gepland: herhaling BHV/EHBO, VCA en Werken op hoogte. Deze cursussen worden jaarlijks herhaald om zo veilig mogelijk te kunnen werken.

-Overzicht relevante opleidingen:

De volgende opleidingen en cursussen zijn relevant voor medewerkers van Monumentenwacht Limburg:

- Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen:

-Professional Restauratie:

Deze veelzijdige tweejarige opleiding biedt inhoudelijke verdieping van de restauratiepraktijk voor medewerkers van monumentenzorg en/of toezicht & handhaving.

-Inspecteur Gebouwd Erfgoed:

Deze opleiding is bedoeld voor beginnende monumentenwachters, inspecteurs van bouwkundige adviesbureaus, medewerkers van (restauratie)bouwbedrijven of gespecialiseerde aannemers en professionele beheerders van bouwkundig erfgoed. De opleiding Inspecteur Gebouwd Erfgoed is ontwikkeld in samenwerking met MonumentenwachtNL, de Vakgroep Restauratie, de Federatie Grote Monumentengemeenten, de Vereniging Architecten werkzaam in de Restauratie en de Vereniging van Adviesbureaus Monumenten.

- Gelders Restauratiecentrum:

-Toepassing van installatietechniek bij verduurzaming van erfgoed.

Bouwkundige en installatietechnische aspecten en mogelijkheden van isolatie/ventilatie en verwarming/koeling die nodig zijn voor een toekomstbestendig monument.

-Isolatie van historische gebouwen

10- Arbobeleid

Monumentenwacht Limburg heeft vooral in 2024 stappen gezet om het Arbobeleid op het gewenste wettelijke niveau te brengen. De veiligheid van medewerkers en betrokkenen staat voorop bij het inspecteren van monumenten.

Het is van groot belang om een arbeidsomstandighedenbeleid (Arbo) te blijven ontwikkelen en uitvoeren. Dat kost tijd en financiële middelen. Monumentenwacht Limburg werkt binnen de werkgroep Arboeraad samen met de andere Monumentenwachten in Nederland aan Arbobeleid. Monumentenwacht Limburg heeft in 2024 een nieuwe Risico-Inventarisatie en Evaluatie laten uitvoeren en zal de verbeterpunten voortdurend doorvoeren in haar bedrijfsvoering. Daarnaast wordt er voorafgaand aan de inspectie per object standaard een Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA) opgesteld die jaarlijks kan worden bijgesteld.

-Overige maatregelen:

- Arbobeleidsplan voorgelegd aan en goedgekeurd door de RvT
- Externe vertrouwenspersoon aangesteld (Arbo-Unie)
- Gedragscode opgesteld
- PMO aangeboden aan medewerkers (Arbo-Unie)
- Interne preventiemedewerker aangesteld
- Keuringen van materialen, gereedschappen en blusmiddelen uitgevoerd
- Vastlegging van procedures en acties in wekelijks MT- en maandelijks Arbo-overleg tussen de directie en de preventiemedewerker
- Frequent personeelsoverleg
- Nieuwe werkkleding

In 2025-2026 zal vooral de nadruk liggen op verdere training van de medewerkers en het verbeteren en vastleggen van de Arbo-procedures, interne communicatie en toezicht op naleving.

-Diversiteit en inclusie

Monumentenwacht Limburg bevindt zich in de initiatieffase van ontwikkeling op het gebied van diversiteit en inclusie. Het staat open voor diversiteit en werkt eraan dit tot een van de kernwaarden van de organisatie te maken. Monumentenwacht Limburg is een traditionele organisatie waar veel mannen werken, wat historisch gezien met het type werk te maken heeft. De komende jaren zal Monumentenwacht Limburg zich in het wervingsbeleid meer richten op diversiteit. De RvT heeft een vrouw als voorzitter en op het hoofdkantoor werken twee vrouwen. Sinds 1 juni 2024 is er ook een vrouwelijke monumentenwachter bij ons in dienst gekomen.

De komende jaren blijven we intern aandacht besteden aan onze kernwaarden. In onze Gedragscode staat vastgelegd hoe we hiermee om willen gaan.

11 - Marketing & Communicatie

Monumentenwacht Limburg stuurt periodiek digitale nieuwsbrieven naar haar abonnees. Monumentenwacht Limburg plaatst regelmatig berichten en/of beeldmateriaal op social media-kanalen zoals Facebook, Instagram en LinkedIn, om de bekendheid te vergroten, personeel te werven en geïnteresseerden te informeren. In 2024 is de website opnieuw vormgegeven en ingericht. Daarnaast plaatst het regelmatig nieuwsberichten op de website en zijn op die plek jaarverslagen en werkplannen te downloaden. In 2025-2026 zullen wij meer functionaliteit toevoegen aan deze website.

-Positionering

Binnen de erfgoedsector is het 'merk' Monumentenwacht over het algemeen goed bekend, maar bij particuliere monumenteigenaren valt hier nog veel winst te behalen. Om de naamsbekendheid van Monumentenwacht Limburg te vergroten, is er een commercieel werkplan opgesteld. Een onderdeel van dit commerciële plan is om de verschillende primaire en secundaire doelgroepen beter in beeld te krijgen en deze vervolgens te benaderen.

-Primaire doelgroepen:

- De particuliere eigenaar/beheerder van een monument in de provincie Limburg.
- De overheid, de gemeenten van Limburg en de Provincie Limburg, vooral de ambtenaren van de erfgoedafdelingen van de gemeenten en de Provincie Limburg.
- Het Bisdom en de zelfstandige RK-parochies van Limburg.
- De besturen van andere religieuze instellingen.
- Stichtingen die cultureel erfgoed/monumenten in bezit hebben en/of beheren.

-Secundaire doelgroepen:

- Architecten
- Specialistische restauratie- en renovatie -(bouwkundige) aannemers
- Projectmanagement bureaus
- Ambtenaren van de erfgoed afdeling van gemeenten.
- De leden van de Welstandscommissie van gemeenten
- Makelaars

-Werving nieuwe abonnees

Alle monumenten staan geregistreerd in het Monumentenregister van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE). Limburg kent 5000 rijksmonumenten en ongeveer 5000 gemeentelijke monumenten.

De eigenaren van Rijksmonumenten worden niet genoemd in een openbare data-bank. Wij hebben in ons CRM-systeem 2300 namen van eigenaren vastgelegd. In 2025 gaan wij onderzoeken hoe wij monumenteigenaren die nog geen abonnee zijn van Monumentenwacht Limburg, kunnen benaderen. We streven er uiteindelijk naar dat het voor álle monumenteigenaren volstrekt vanzelfsprekend is om gebruik te maken van de diensten van Monumentenwacht Limburg. Om dit te bereiken, vergroten we de bekendheid met ons dienstenaanbod bij monumenteigenaren.

Indien financieel haalbaar, zullen we geleidelijk en beheerst het aantal abonnees verhogen, evenals de vernieuwing van onze dienstverlening, met nadrukkelijke inachtneming van onze onafhankelijke en non-commerciële doelstelling. Erfgoedbewustzijn is het activeren van de interesse in en zorg voor erfgoed. Onze abonnees zijn zich bewust van de waarde van hun monument; zij sluiten immers bewust een abonnement bij Monumentenwacht Limburg af om geholpen te worden bij de instandhouding van hun waardevolle eigendom. Daarmee tonen zij interesse in en zorg voor hun erfgoed. Een grote groep monumenteigenaren maakt echter nog geen gebruik van onze diensten. In 2025 zullen wij middels gerichte wervingsacties de dienstverlening van Monumentenwacht Limburg onder de aandacht brengen van deze doelgroep.

-Nieuwsbrief

Ook zetten we, naast onze kerntaak, in op effectieve digitale informatievoorziening via onze vernieuwde website en nieuwsbrieven. Op die manier kunnen we onze rol als onafhankelijke wegwijzer binnen het erfgoedveld versterken en onze positie als kennismakelaar tussen eigenaren, beheerders, beleidsmakers en overheden bestendigen.

De bestaande Monumentenwacht Limburg nieuwsbrief (kwartaaluitgave) geeft niet alleen informatie over de eigen activiteiten, maar deelt ook relevante informatie uit de erfgoedsector of van de Rijksoverheid. Per uitgave verschijnt er een artikel over de werkzaamheden van een wachter, een verhaal over een monument, een stukje geschiedenis en een omschrijving van de reden waarom een bepaald gebouw de status van (Rijks)monument heeft gekregen. Tevens wordt er een verhaal over de afgeronde restauratie/renovatie van een monument gedeeld. We laten ook een abonnee aan het woord over de samenwerking met Monumentenwacht Limburg.

-Sociale media

Meer frequente berichtgeving via socialmediakanalen zoals Facebook, Instagram en LinkedIn.

-Website

In juli 2024 is de geheel vernieuwde website van Monumentenwacht Limburg 'live' gegaan en is deze meer herkenbaar, vindbaar en eigentijds. Ook in 2025 zal deze website voortdurend verbeterd en uitgebreid worden. www.monumentenwachtlimburg.nl

12 - PROJECTEN

-Archeologische monumenten

Monumentenwacht Limburg zal in 2025 onderzoeken of wij wederom een rol kunnen spelen bij de inspectie van archeologische monumenten. Ook hier geldt dat regelmatige inspectie ernstige (vervolg)schade en verlies van archeologisch onderzoek kan voorkomen.

Archeologische monumenten hebben een aparte status in de monumentenwereld. Vaak zijn ze gelegen op afgelegen locaties. In tegenstelling tot gebouwde monumenten en historische interieurs hebben deze monumenten nauwelijks of geen economische waarde. Daarbij liggen de archeologische objecten voor een aanzienlijk deel op agrarische gronden. Grondeigenaren zien de aanwezigheid van archeologische resten en de aanduiding van monumenten vaak als een ernstige belemmering voor hun bedrijfsvoering. Ondanks het feit dat dit in de praktijk vaak meevalt, blijkt het moeilijk om deze zienswijze te veranderen. Het gevolg is mede dat er nauwelijks draagvlak is om deze groep archeologische monumenten in stand te houden. Om dit draagvlak toch te vergroten, kunnen wij een rol spelen door bijvoorbeeld voorlichting te geven. Door de jaarlijkse contacten met de eigenaren wordt langzaam maar zeker het draagvlak, ook bij de eigenaren van archeologische monumenten op agrarische gronden, verbeterd. Eind 2024 heeft al een verkennend gesprek plaatsgevonden tussen de Parkstad-regioarcheoloog en de directie van Monumentwacht Limburg.

-Erfgoed koude oorlog

Het erfgoed van de Koude Oorlog krijgt nog niet de aandacht die het verdient. Veel objecten hebben hun functie verloren, worden soms herbestemd, en soms aan hun lot overgelaten. Slechts een enkel object is wettelijk beschermd. Herbestemming is vaak bewerkelijk. Ze liggen vaak onder de grond en zijn dus niet 'zichtbaar'.

Daarnaast is er nog weinig onderzoek gedaan en ontbreekt het overzicht. Dit bemoeilijkt het om onderbouwd te beoordelen of bescherming (door monumentaanwijzing of planologisch) wenselijk is. Dit probleem speelt zowel lokaal als op regionaal en nationaal niveau. De RCE zet zich in om de bouwwerken uit de Koude Oorlog landelijk te inventariseren en te documenteren. En zo bij te dragen aan mogelijke oplossingen om dit kwetsbare erfgoed te behouden voor volgende generaties. Monumentenwacht Limburg zou graag ook een rol willen spelen bij het behoud van dit specifieke erfgoed in Limburg. In 2025 willen wij met betrokken partijen contact leggen om dit nader te onderzoeken.